ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
25 червня 2026 року,
протокол № 13.

Т.в.о. ректора, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

25 червня 2026 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ТВОРЕННЯ ТА ТЛУМАЧЕННЯ ПРАВА»
для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії із спеціальності D8 Право галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
Освітньо-наукова програма «Доктор філософії з права»

м. Хмельницький
2026

РОЗРОБНИКИ:

професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
доктор юридичних наук, професор Ігор САМСІН
17 червня 2026 року

завідувачка кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидатка юридичних наук, доцентка Олена ГАЛУС
17 червня 2026 року

професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент Роман ГАВРІК
17 червня 2026 року

СХВАЛЕНО:
Рішення кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права 17 червня 2026 року, протокол № 13.

Завідувачка кафедри, кандидатка юридичних наук, доцентка Олена ГАЛУС
17 червня 2026 року

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми,
доктор юридичних наук, професор Іван КОСТЯШКІН
18 червня 2026 року

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент Віктор ЗАХАРЧУК
18 червня 2026 року

Рішення методичної ради
університету
18 червня 2026 року, протокол № 8

Перша проректорка, голова
методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка Ірина КОВТУН
18 червня 2026 року

Обліковий обсяг 0,76 ум.др.арк.

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	–	3
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	8
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	8
	4.2. Аудиторні заняття	–	9
	4.3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	–	9
5.	Методи навчання та контролю	–	9
6.	Схема нарахування балів	–	10
7.	Рекомендовані джерел	–	11
	7.1. Основні джерела	–	11
	7.2. Допоміжні джерела	–	12
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	13

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	D8 Право
2.	Код і назва спеціальності	–	D Бізнес, адміністрування та право
3.	Назва спеціалізації	–	спеціалізація не передбачена
4.	Назва дисципліни	–	Творення та тлумачення права
5.	Тип дисципліни	–	Обов’язкова
6.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	Другий
7.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	Доктор філософії
8.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	4,0/120
9.	Форма семестрового контролю	–	екзамен
10.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	Парадигма правової доктрини
	2) супутні дисципліни	–	Методологія правничих досліджень
	3) наступні дисципліни	–	Організація правничої освіти та науки
11.	Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	**Загальні компетентності** ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) ЗК 3. Здатність розв’язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору ЗК 4. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень. **Спеціальні компетентності** СК 1. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути

	опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей. СК 2. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій. СК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності. СК 5. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації СК 6. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права СК 7. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.
Програмні результати навчання	РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. РН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів. РН 5. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового 8 інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики. РН 6. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці. РН 8. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проєктами, які дають можливість створювати законопроєктну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціальноекономічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів. РН 10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження. РН 11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Доктринальні основи творення права

Доктринальні основи творення права. Понятійно-категоріальний апарат. Історія розвитку наукових уявлень про право. Німецька, французька та українська школи права.

Поняття юридичного терміна та термінології. Вимоги до юридичних термінів. Правила використання юридичних термінів. Правила формулювання юридичних термінів. Стабільність понять у праві. Дефініції у праві. Юридичні дефініції: риси і сутність. Значення дефініціювання понять.

Понятійно-категоріальний апарат. Види юридичного письма. Стиль юридичного письма. Тональність юридичного письма.

Доктринальне осмислення юридичної конструкції. Визначення поняття юридичної конструкції. Види юридичних конструкцій: за сферою застосування (загальноправові, міжгалузеві та галузеві), за видами галузей позитивного права (конституційні, адміністративно-правові, цивільно-правові, кримінально-правові тощо), за поділом системи права на публічне та приватне (публічно-правові та приватно-правові), за функціями галузей у правовому регулюванні (матеріальні та процесуальні), за складом (прості та складні), за формою законів, в яких закріплюються конструкції (кодифікаційні, конструкції поточної законотворчості), за способом закріплення (текстуальні і смислові). Функції юридичних конструкцій. Юридична конструкція в комплексі елементів законотворчої техніки. Особливості юридичних конструкцій приватного та публічного права.

Поняття і значення юридичних символів. Функції юридичних символів. Правові символи. Символи, які використовуються в праві. Класифікація юридичних символів.

Інститут юридичних застережень в системі правового регулювання. Поняття правового застереження. Форма правового застереження. Об’єкт застережень. Застереження міжнародних нормативно-правових актів. Правові застереження та Конституція України.

Соціальне призначення та походження юридичної презумпції Поняття юридичної фікції.

Поняття юридичної аксіоми.

Поняття й ознаки правотворчої техніки. Співвідношення правової техніки й правової технології. Правотворчий процес і вимоги до правових актів. Правотворчі помилки. Поняття законодавчої техніки. Співвідношення законодавчої техніки й законодавчої технології. Правотворчий процес і вимоги до правових актів. Правотворчі помилки. Тенденції розвитку та вдосконалення правотворчості в Україні.

Поняття і суть реалізації права. Види й форми правореалізації. Правозастосування як особлива форма реалізації норм права. Види правозастосування. Процес застосування норм права, його основні стадії. Техніка ведення договірної роботи. Судова діяльність як різновид правозастосування.

Тема 2. Текстуальне опрацювання положень правових актів. Субординація правових актів

Мета тлумачення правових актів.

Послідовність застосування способів розкриття змісту термінів і слів, що вживаються в правових актах.

Пошук соціальних явищ, що відповідають формулюванням нормативно-правових актів.

Урахування порядку слів у реченнях при тлумаченні правових актів.

Правові норми і індивідуальні правові приписи, їх структурні елементи і інші частини змісту правових норм, закріплені в правових актах прямо.

Непряме встановлення правових норм, їх структурних елементів, інших частин змісту правових норм як парна категорія у відношенні до прямого встановлення.

Пряме випливання правових норм (індивідуальних правових приписів), їх структурних елементів, інших частин їх змісту.

Пряме випливання прав із положень, що встановлюють обов'язки, і навпаки.

Спектр нормативних формулювань, із яких прямо випливають правові норми.

Колізії між правовими нормами, що встановлені прямо, і правовими нормами, що прямо випливають із актів законодавства.

Пріоритет правила «lex superior derogat inferiori» перед правилами «lex spesialis derogat generali» і «lex posterior derogat priori».

Термін «lex» у правилі «lex superior derogat interiori».

Обов'язковість правила про субординацію правових актів для суб'єктів правозастосування.

Міжнародні договори, згода на обов'язковість яких для України надана Верховною Радою, у системі ієрархії правових актів.

Частина друга ст. 19 Конституції і правові підстави дій державних органів.

Застосування правових актів, виданих без правової підстави, передбаченої ст. 19 Конституції.

Наслідки невикористання особою права на звернення до суду з вимогою про визнання правового акта недійсним.

Здатність до конкуренції актів меншої юридичної сили, виданих на підставі спеціальної вказівки, що містяться в акті вищої юридичної сили.

Тема 3. Логічне тлумачення положень правових актів . Систематичне тлумачення

Фактична підстава логічного тлумачення правових актів.

Конкретизація змісту юридичного тексту через його логічне тлумачення.

Логічне тлумачення як врахування контексту

Виправлення помилок у положеннях правових актів шляхом їх логічного тлумачення.

Логічне тлумачення як перенесення змісту нормативного положення у систему суспільних відносин (урахування соціального контексту).

Висновки ступеня від протилежного, від попереднього правового явища до наступного і навпаки як засоби логічного тлумачення.

Галузева та інституційна кваліфікація відносин та обставин, що опосередковуються правом, а також правових приписів

Окремі аспекти проблеми переважного застосування положень законодавства (правових норм, правових приписів).

Переважне застосування спеціальних положень (правових норм, правових приписів).

Перевага матеріальних правових приписів перед процесуальними.

Спроби передбачити переважне застосування окремих законодавчих актів.

Переважне застосування нормативно-правових актів, прийнятих пізніше, та їх положень.

Усунення невизначеності та дефектів тексту нормативно-правових актів шляхом систематичного тлумачення.

Тема 4. Телеологічне і історичне тлумачення, асоціативне і лінгвістичне тлумачення

Значення цільового тлумачення правових норм високого рівня узагальнення – встановлених Конституцією, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод тощо.

Труднощі телеологічного тлумачення.

Співвідношення телеологічного тлумачення правових норм і текстуального опрацювання нормативних положень. Межі телеологічного тлумачення.

Історичне тлумачення як врахування при право тлумаченні світового правового досвіду.

Еволюційне (динамічне) тлумачення правових норм.

Тлумачення понять у зв'язку із зміною соціальних умов і змінами в законодавстві.

Асоціативне тлумачення правових норм.

Лінгвістичне (мовознавче) тлумачення правових норм.

Тема 5. Загальні та спеціальні правові норми. Тлумачення конституційних принципів, основних засад галузей і інститутів законодавства. Аналогія закону та аналогія права.

Тлумачення правила «lex spesialis derogat generali» і розуміння системного тлумачення актів законодавства і правових норм в науці і судовій практиці.

Окремі аспекти проблеми загальної і спеціальної правової норми.

Поняття «lex» у правилі «lex spesialis derogat generali».

Конструювання єдиної загальної правової норми на підставі двох чи декількох законодавчих положень з метою вирішення колізій між нормативними положеннями за допомогою правила «lex spesialis derogat generali».

Необхідність поглиблення в зміст нормативних положень з метою встановлення співвідношення правових норм як загальної і спеціальної.

Колізії між текстуально закріпленими загальними правовими нормами і спеціальними правовими нормами, які логічно закріплені в положеннях актів законодавства і виявляються при тлумачення за допомогою висновку ступеня.

Колізії між текстуально закріпленими загальними правовими нормами і спеціальними правовими нормами, які логічно закріплені в актах законодавства і виявляються при тлумаченні за допомогою висновку від попереднього правового явища до наступного або навпаки.

Особлива диспозиція як сутнісна ознака спеціальної правової норми.

Особлива гіпотеза як сутнісна ознака спеціальної правової норми.

Сфера дії правових норм як критерій, за яким вони кваліфікуються у взаємному співвідношенні як загальна і спеціальна.

Деяке розширення сфери дії правової норми її гіпотезою та кваліфікація цієї правової норми як спеціальної.

Несумісні загальна і спеціальна правові норми.

Сумісні загальна і спеціальна правові норми.

Загальна і спеціальна правові норми, з одного боку, і правові норми, сфери дії яких частково збігаються, – з другого.

Проблема використання диспозиції як критерію визначення правових норм у їх співвідношенні як загальних і спеціальних. Неможливість, як правило, використання диспозиції в якості такого критерію.

Правові норми і декларації у змісті конституційних принципів, загальних засад галузей і інститутів законодавства.

Зміст термінів «принципи», «загальні засади», «засади» у Конституції та законодавчих актах України.

Загальна характеристика змісту принципу верховенства права.

Колізії між принципом верховенства права і конкретними правовими нормами.

Визнання установчої влади народу як основа принципу верховенства права.

Визнання прав і свобод людини невідчужуваними і непорушними – осердя змісту принципу верховенства права.

Право людини на життя.

Право власності як складова частина змісту принципу верховенства права.

Право на справедливий суд у змісті принципу верховенства права.

Відповідальність держави і територіальних громад перед людиною і юридичними особами приватного права.

Вимоги принципу верховенства права до законодавства.

Засади добросовісності, справедливості і розумності у змісті принципу верховенства права.

Аналогія закону і суміжні правові явища.

Юридична підстава застосування закону за аналогією.

Правові норми, що виявляються при тлумаченні за допомогою висновку від протилежного, які перешкоджають і не перешкоджають застосуванню аналогії закону.

Неприпустимість застосування аналогії закону у випадках врегулювання суспільних відносин принципами права.

Заповнення аналогією закону прогалин, що виникають на стадії правозастосування.

Подібність правовідносин як фактична підстава застосування аналогії закону.

Обґрунтування необхідності застосування аналогії закону шляхом історичного тлумачення відповідних нормативних положень.

Нормативно-правові акти, що можуть застосовуватись у порядку аналогії закону.

Принципи права, що не сформульовані в законодавчих актах, а виводяться із їх положень індуктивно.

Конкуренція між аналогією закону і застосуванням принципу верховенства права та інших конституційних принципів.

Неприпустимість законодавчого визначення порядку застосування конституційних принципів (у порядку аналогії права).

Аналогія права як правова конструкція, що позбавлена реального юридичного змісту.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (практ).	Лабор.	Інд. зав.	СРС		Лекції	Сем. (практ).	Лабор.	Інд. зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Тема 1. Доктринальні основи творення права	28	4	4	-	-	20	27	2	2	-	-	23
2.	Тема 2. Текстуальне опрацювання положень правових актів. Субординація правових актів	18	2	2	-	-	14	20	2	2	-	-	16

3.	Тема 3. Логічне тлумачення положень правових актів . Систематичне тлумачення	18	2	2	-	-	14	20	2	2	-	-	16
	Тема 4. Телеологічне і історичне тлумачення, асоціативне і лінгвістичне тлумачення	18	2	2	-	-	14	20	2	2	-	-	16
	Тема 5. Загальні та спеціальні правові норми. Тлумачення конституційних принципів, основних засад галузей і інститутів законодавства. Аналогія закону та аналогія права	38	6	6	-	-	26	33	2	2	-	-	29
	Усього годин	120	16	16	-	-	88	120	10	10	-	-	100

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом, що визначається у силабусі навчальної дисципліни.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

4.3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

4.3.1. Самостійна робота здобувачів вищої освіти включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти зазначаються в силабусі навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

1) традиційний усний виклад змісту теми;

2) слайдові презентації.

На семінарських заняттях відбувається:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- тренінги спрямовані на розвиток здатності генерування нових ідей;
- вирішення тестових завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1. усне або письмове (у тому числі тестове у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot) бліц-опитування здобувачів вищої освіти щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
2. усне або письмове (у тому числі тестове у Google формі чи он-лайн вікторини Kahoot) опитування на семінарських заняттях;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену. Структура екзаменаційного білету включає 3 теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

Рисунок 1. – Схема нарахування балів

6.2. Обсяг балів, здобутих здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти та виконання індивідуальних завдань визначаються у силабусі навчальної дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Samsin I. L. THE CURRENT STATE OFUKRAINE'S LEGISLATIONAND THE PROBLEMS OF ITS INTERVENTION. Challenges and prospects for the development of legal systems in Ukraine and EU countries: comparative analysis : Collective monograph. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2019. Volume 2. 304 p. URL: http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/122/3434/7224-1
2. Samsin I. L. THE CURRENT STATE OFUKRAINE'S LEGISLATIONAND THE PROBLEMS OF ITS INTERVENTION. Challenges and prospects for the development of legal systems in Ukraine and EU countries: comparative analysis : Collective monograph. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2019. Volume 2. 304 p. URL: http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/122/3434/7224-1
3. Бугайко Ю. О. Лінгвістична експертиза законопроектів в Україні: теоретичний та конституційно-правовий аспекти : монографія. Київ : Алерта, 2023.204 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Bugayiko_mono_230720_avt.pdf
4. Бугайко Ю. О. Лінгвістична експертиза законопроектів в Україні: теоретичний та конституційно-правовий аспекти : монографія. Київ : Алерта, 2023.204 с. URL:

https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Bugayiko_mono_230720_avt.pdf
5. Конспект лекцій з дисципліни «Проблеми тлумачення правових норм» для студентів спеціальності «Право» / укл.: Г.О. Саміло. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 136 с. URL: https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c4884ec9-1e5a-45ad-a5f1-ad6ff01e8793/content
6. Конспект лекцій з дисципліни «Проблеми тлумачення правових норм» для студентів спеціальності «Право» / укл.: Г.О. Саміло. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 136 с. URL: https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c4884ec9-1e5a-45ad-a5f1-ad6ff01e8793/content
7. Наукова концепція розвитку законодавства України: обґрунтування та прогнозування напрямів правотворчої діяльності : монографія / за заг. ред. Р. О. Стефанчука та Н. С. Кузнєцової. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 1060 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/naukova-kontseptsiya-rozvitku-zakonodavstva-ukraini-obgruntuvannya-ta-prognozuvannya-napryamiv-pravotvorchoi-diyalnosti.pdf
8. Наукова концепція розвитку законодавства України: обґрунтування та прогнозування напрямів правотворчої діяльності : монографія / за заг. ред. Р. О. Стефанчука та Н. С. Кузнєцової. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 1060 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/naukova-kontseptsiya-rozvitku-zakonodavstva-ukraini-obgruntuvannya-ta-prognozuvannya-napryamiv-pravotvorchoi-diyalnosti.pdf
9. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. з курсу тлумачення правових актів для суддів, що проходять підвищення кваліфікації, і кандидатів на посади суддів, що проходять спеціальну підготовку / В. Г. Ротань, І. Л. Самсін, А. Г. Ярема та ін. ; відп. ред., кер. авт. кол. В. Г. Ротань. Х. : Право, 2013. 752 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/132/1-30.pdf?srsltid=AfmBOorEB4AEVQR3VxN0pBQuMM7w9esq5OQJAf9pDrDKF9JUMZcs-OGW
10. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. з курсу тлумачення правових актів для суддів, що проходять підвищення кваліфікації, і кандидатів на посади суддів, що проходять спеціальну підготовку / В. Г. Ротань, І. Л. Самсін, А. Г. Ярема та ін. ; відп. ред., кер. авт. кол. В. Г. Ротань. Х. : Право, 2013. 752 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/132/1-30.pdf?srsltid=AfmBOorEB4AEVQR3VxN0pBQuMM7w9esq5OQJAf9pDrDKF9JUMZcs-OGW
11. Правовий моніторинг як складова правотворчої та правозастосовчої діяльності: монографія / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Н.В. Міловської. Київ : Алерта, 2023. 268 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Pravoviy_monitoring_230907_avt.pdf
12. Правовий моніторинг як складова правотворчої та правозастосовчої діяльності: монографія / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Н.В. Міловської. Київ : Алерта, 2023. 268 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Pravoviy_monitoring_230907_avt.pdf
13. Правотворення і правотворчість в умовах воєнного стану та миробудівництва : монографія / Наталія Миколаївна Пархоменко, Олександр Васильович Скрипнюк, Наталія Миколаївна Оніщенко, Є. Б. Кубко, Л. О. Макаренко ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; за заг. ред. Наталія Миколаївна Пархоменко. Київ : Парламентське вид-во, 2023. 307 с
14. Правотворення і правотворчість в умовах воєнного стану та миробудівництва : монографія / Наталія Миколаївна Пархоменко, Олександр Васильович Скрипнюк, Наталія Миколаївна Оніщенко, Є. Б. Кубко, Л. О. Макаренко ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; за заг. ред. Наталія Миколаївна Пархоменко. Київ : Парламентське вид-во, 2023. 307 с
15. Правотворча діяльність в Україні: європейський вектор розвитку законодавства:

монографія / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Н.В. Міловської. Київ: Алерта, 2025. 284 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Pravotvorcha_diyalnist_mono_251028_out.pdf
16. Проблеми тлумачення правових норм : посібник / автор-упорядник О. М. Балинська. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ. 2021. 392 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4092/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%A2%D0%BB%D1%83%D0%BC%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC_%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BD.pdf
17. Риндюк. В. І. Нормотворча діяльність : навч.-метод. посіб. для самост. ви- вч. дисц. Київ. КНЕУ, 2009. 162 с.
18. Саміло Г. О. Проблеми тлумачення правових норм : навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. URL: https://eir.zp.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d4d65a8c-2f74-4bd8-862d-16067a2a9849/content
19. Систематизація законодавства України як важлива складова правотворчої діяльності в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Н.В. Міловської. Київ : Алерта, 2024. 248 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Systematyzatsiya-zakonodavstva.pdf
20. Тернавська В. М. Правотворча політика України: монографія. Одеса. 2022. 120 с. URL: https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Ternavska_mono.pdf
21. Шаган О.В. Загальна характеристика видів юридичної техніки *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ.Серія юридична*. 2012. № 3. С. 72-79
22. Шутак І.Д. Юридична техніка : навч. посіб. / І.Д. Шутак, І. Онищук. Івано-Франківськ, 2013. 495 с.

7.2. Допоміжні джерела

23. Антощук Л.Д. Законотворчість: організація роботи парламентів (світовий досвід). К. : Заповіт, 2007. 98 с.
24. Берназюк Ян. Дія закону у часі: особливості правозастосовної практики Верховного Суду (на прикладі вирішення публічно-правових спорів). *Судово-юридична газета*. 2020. 23 червня. URL: https://bit.ly/3fNyykn (дата звернення: 25.06.2022).
25. Богачова О.В. Законотворчий процес зарубіжних країн / О.В. Богачова, О.В. Зайчук, О.Л. Копиленко. К. : Реферат, 2006. 656 с.
26. Гладкова Т.Л. Проблеми законотворчого процесу в Європейському Союзі. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2010. № 1. С. 15-17.
27. Гончарук П.С. Міжнародний досвід експертного забезпечення підготовки проєктів законодавчих актів. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*.2010. № 1. С. 20–27.
28. Дзера О., Міловська Н. Планування правотворчої діяльності як важливий етап її ефективної організації. *Право України*. 2021. № 12. С. 74-89
29. Ковальський В., Козінцев І. Правотворчість: теоретичні та логічні засади. Юрінком Інтер, 2005. 192 с.
30. Концепція Закону України Про правотворчу діяльність від 07.09.2021 1708-IX. URL: file:///C:/Users/gab /Downloads/doc_ 550264 %20(1).pdf (дата звернення 16.03.2022).
31. Кохановська О. Правотворчість у сфері особистих немайнових прав в умовах постлюдства. *Право України*. 2021. № 12. С. 176-194.
32. Кузнєцова Н.С. Забезпечення якісної систематизації законодавства як важлива складова правотворчої діяльності. *Право України*. № 12. 2021. С. 42–53.
33. Онищук І. Моніторингові індикатори ефективності законодавчих актів. Альманах права. *Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики*. Випуск 10. К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. С. 73-

77.
34. Оніщенко Н.М. Правовий моніторинг: від теорії до практики. *Альманах права. Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики*. Випуск 10. К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. С. 21-26.
35. Подорожна Т.С., Білоскурська О.В. Правовий моніторинг як засіб якості та ефективності чинного законодавства. *Альманах права. Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики*. Випуск 10. К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. С. 82-87.
36. Рибікова Г.В. Принципи організації і проведення правової експертизи нормативно-правових актів. *Юридичний вісник. Серія: Повітряне і космічне право*. 2013. № 3. С. 27–31.
37. Ришелюк А., Зуб І. Критерії оцінювання змісту законопроєкту. *Право України*. 2021. № 12. С. 90-101.
38. Стефанчук Р.О. Про засади правового регулювання правотворчої діяльності в Україні. *Право України*. 2021. № 12. С. 11-22.
39. Тацій В.Я. Проблеми формування правової політики в Україні. *Вісник Академії правових наук України*. №3. Х. : Основа, 1994. С. 3-13.
40. Удовика Л., Ганзенко О. Правові засоби правотворчості в контексті інтеграції України в ЄС. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 201-205.
41. Хоменко М.М. Визначення основних вимог до правових норм у процесі нормопроєктування. *Право України*. № 12. 2021. С. 64-73
42. Шутак І., Онищук І. Юридична техніка нормотворення у контексті доктринальних поглядів. *Право України*. 2021. № 12. С. 1146-158.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Scopus Preview. URL: https://www.scopus.com/
2. Верховна Рада України. URL: http:// www.rada.gov.ua
3. Державна науково-технічна бібліотека України. URL: http://gntb.gov.ua/ua/
4. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL : http://www.nbuv.gov.ua
6. Національний репозитарій академічних текстів. URL: https://nrat.ukrintei.ua/
7. Офіс Президента України. URL: http://www.president.gov.ua
8. Хмельницька міська рада. URL: http://www.khmelnytsky.com/
9. Хмельницька обласна державна адміністрація. URL: http://www.adm.km.ua/
10. Хмельницька обласна рада. URL: http://km-oblrada.gov.ua/
11. Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека. URL: http://www.ounb.km.ua/
12. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. URL: http://www.univer.km.ua/